Ч. 24. (9.855) Львів, неділя 1. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів“.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голандії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3.000 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 кр. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Проти вандалізму!

(Якою мусить бути наша відповідь!)

Акти дикого вандалізму, які мали місце у Львові, Станиславові й Долині, накладають на наше Громадянство невідкличний, святий обовязок протиставитися дикунству й варварству. Вибуховий матеріял, підложений злочинною рукою, експльодуючи спричинив величезні шкоди, які легко беручи — досягають суми 50 міліонів польських марок. Знищено культурні інституції, осередки, що проміняють світлом пізнання, знання і науки в цілій країні, а навіть поза межами нашої Батьківщини. Тов. „Просвіта“, матір українських товариств, що на протязі більш пятидесяти літ у вірній службі підносила нашу масу на ступінь свідомої нації, Наукове Товариство ім. Шевченка, українська Академія Наук, що здобуло своєю працею славу і розголос в цілому світі, і вкінці українські школи у Львові, Станиславові й Долині, — всі ці інституції понесли величезні шкоди.

У важкому лихоліттю наш нарoд двигає на собі виключний тягар удержання всіх культурних і освітних інституцій, жертвенна суспільність з останнього стягається, щоби вдержати свої школи, сироти, вдови, інвалідів, політичних вязнів.

Жертвенність нашого громадянства є справді подиву гідною. Вона засвідчуватиме перед грядучими поколіннями нашу видержаність, глибоке розуміння переживаного лихоліття, невмирущість народніх змагань і віру в перемогу нашого народу. Жертвенність — це одночасно велика маніфестація українського загалу, це доказ нашої свідомости, це зрештою єдиний спосіб масового документовання нашої волі. Великі у нас потреби, великі й недобори, але невичерпаною є й мусить бути народня скарбниця.

Чи полишимо на власну недолю вандальською рукою понищені інституції? Чи пасивною поставою до великого знищення скажемо, що нам байдужою є доля тих інституцій народніх твердинь, підмінованих варваром? Чи будемо заслонюватися тим, що маємо инші народні видатки?

Не сміємо і не можемо. Миж старий культурний народ відповімо вандалам і варварам, що на сторожі народніх інституцій, на сторожі національної культури стоїть увесь народ.

Тому, не віднімаючи нічого з того, що є призначене на инші народні цілі, складаймо н а д з в и ч а й н і д а т к и на вирівнання шкід, спричинених вандалами, під кличем: П р о т и в а н д а л і з м у!

Складки і датки приймає покищо Адміністрація „Діла“, Львів, Ринок 10.

Становище С. Народів в справі Сх. Галичини.

Внесення, поставлене головою делегації Канади, міністром Фільдінгом, на третім зборі Союза Народів в Женеві, в дні 18. вересня с. р. звучить: „Збір Союза Народів поновлює бажання, висловлене другим збором в його резолюції з 27. вересня 1921 р., щоби Рада Союза Народів звернула увагу головних держав коаліції на потребу вирішення в близькій будучности правного становища Східної Галичини“.

Отсе внесення було признане в дні 19. с. м. комісією ініціятиви, як формально допустиме, і вже слідуючого дня, т. є 20. с. м. було предметом дискусії політичної комісії.

В заступстві внескодавця, міністра Фільдінга, узасаднював се внесення на тій комісії, другий делегат Канади, п. Ляпоент, вказуючи на те, що майже ідентична резолюція була ухвалена Союзом Народів минулого року, та що обі сторони: представники Східної Галичини і представники Польщі, домагаються скорої розвязки галицького питання, та зазначив, що ті обставини, які промовляли за прискоренням тої розвязки минулого року, в ще більшій мірі вимагають тепер того рішення.

Польський делегат, п. Ашкенази, шукав безуспішно за опонентами серед деяких членів комісії, та коли їх не найшов, заявився сам за приняттям внесення, подаючи до відома зібраним, що Польща предложила союзним правительствам — мовляв — великодушний проєкт автономії для Східної Галичини, котрим запевнюються всім народам, заселюючим сей край, рівність і свободу (?), та що сей проєкт є предметом виміни думок між інтересованими правительствами і, треба сподіватися, недалекої розвязки проблеми. Оповідання п. Ашкенази про польський проєкт автономії, зустрілося з усмішкою на лицях деяких членів комісії.

Після п. Ашкенази, промовив литовський делегат, п. Сідзікавскас, щоби висловити симпатії литовського народу для визвольних змагань українського народу, що тяжко терпить під польським режімом та побажати, щоби представники Східної Галичини, як незалежної держави, небавом засіли в Союзі Народів.

Тоді подразнений п. Ашкенази, став дорікати, що литовська делегація шукає всякої нагоди, щоби накинутися на Польщу.

На те відповів згаданий литовський представник, що його наміром не було атакувати Польщу; він бажав тільки стануги в обороні високих змагань українського народу за державну незалежність, — змагань, які так добре розуміє недавно визволена Литва.

Після того замкнено дискусію, — і внесення принято одноголосно політичною комісією.

Вкінці на зборі Союза Народів, 22. с. м. був референтом сього внесення п. Ляпоент. Предкладаючи рішення політичної комісії, зазначив ще раз, що обі сторони, себто представники Східної Галичини і Польщі, домагаються скорого вирішення, хоч вони ріжняться між собою щодо способу розвязки сього питання.

Після сього реферату повний збір Союза Народів, приняв одноголосно предложену політичною комісією резолюцію, яка звучить у французькім тексті: „L'Assemblée de la Société des Nations renouvelle le voeu exprimé par la deuxième Assemblée, dans sa résolution du 27 Septembre 1921, tendant á ce que le Conseil de la Société attire l'attention des principales Puissances alliées et associées, sur l'opportunité de regler à une date prochaine, la situation juridique de la Galicie Orientale“.

Англійський текст сеї резолюції звучить: „The Assembly of the League of Nations renews its wish expressed in the resolution adopted by the second Assembly on September 27-th, 1922, that the Council of the League draw the attention of the Principal Allied and Associated Powers to the desirability of determining at an early date the status of Eastern Galicia“.

Так знов виступила справа Східної Галичини на черзі нарад Союза Народів, що виразно вказав головним державам антанти на конечну потребу негайного вирішення нашої справи.

На сій основі належить сподіватися, що Найвища Рада, як покликане міжнародне тіло, виконає своє право і обовязок та в імя національної справедливости вирішить державне становище нашої тіснійшої Батьківщини.

Польська леґенда.

„Corriere diplomatico e consolare“ приносить дня 30. серпня вступну статтю п. з. „Польська леґенда“. Є вона на стільки цікава, що варта привести її в цілости.

„Новий міністр закордонних справ польської републики п. Е. Нарутовіч може почванитися, що дебютував зовсім сензаційно. Заяви, які він уважав вказаним зробити представникам міжнародньої преси, мали на меті поставити його на рівні із львами Малої Антанти; ці заяви мали справді ту честь, що розповсюднилися дуже широко, хоча й не дуже стихійно. П. Нарутовіч прибрався у таку мягеньку шкуру і промовив з такою віргілевою ніжністю, що в ріжних европейських країнах, а може й за океаном мав успіх між людьми не дуже проникливими та тими, які вже забули історію молодої републики. Таку ще силу має нині кожде заявлене бажання миру!

На жаль, ми не належимо ні до одної, ні до другої групи і тому така промова, яка зустрілася з оплесками, не може осліпити нас на стільки, щоби ми повірили в цю шкуру ягняти.

Послухаймо, що каже сам п. Нарутовіч:

— „Міністерська програма, яка торкається автономії Східної Малопольщі, є загально відома. Вибори розписані на цій території являються природним актом суверенности, який виконує без застережень польська держава. Я маю це пересвідчення, що між Русинами (!) запанує погляд про необхідність свобідного співробітництва у межах польської держави, яка не лише спасла країну від близької загибелі, але зуміла від першого менту по скінченій війні довести її до таких економічних результатів, які дають найкращі надії на майбутнє. Не маю ніякого сумніву, що союзні держави визнають повну суверенність над Східною Малопольщею і що одинокою причиною загаєння цієї справи з їх боку є дбайливість про національні меншости. Я мав уже нагоду предложити проєкт автономії, який буде переданий соймови і не маю ніякої підстави сумніватися, що він буде принятий прихильно союзними державами“.

Не зашкодить зробити кілька уваг до цього. Хоча програма нового польського кабінету є загально відомою, то проте слід зробити щодо його становища кілька застережень. Те, про що не є відоме нікому, це те: що це така оця Східна Малопольща? Якщо це є територія етнографічно польська, як на це має вказувати її назва, то й ніхто й не гадає заперечувати щодо неї суверенности польської републики і і вона повинна підлягтти опіці міністра внутрішніх справ ранійше, ніж мав би нею пілкуватися так запопадливо міністр закордонних справ. Колиж, навпаки,—як це можна збагнути із тексту згаданої промови — під назвою „Східна Малопольща“ треба розуміти Східну Галичину, тоді треба подивляти без-

Пр. 305/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло“ ч. 18. з дня 21. вересня 1922. під наголовками: 1) „На ріжні теми“ в уступах а) від слів „є хитро-мудро“ до слів трагедією шараварників“, б) межи словами „в своїм часі“ а „прохання п. Натуровича“, в) межи словами „єдиній напрямній“ а „Варто кількома словами .2) „Процес Федака і тов.“ в уступах: а) межи словами „який їх стрінув“ а „Цей незначний епізод, б) від слів „Хто книть“ до кінця слів „його начальству“ містить в собі єство ad 1) злочину з § 65 з. к., ad 2) проступку з § 300 з. к., узнає доконану в дни 20. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 492. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 з 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 21. вересня 1922. (Підпис нечиткий.)

церемонність (dis'nvoltura) п. Нарутовіча, який з одного боку вважає явне нехтування мирових договорів геройським вчинком уряду, якого стовпом та ліхтарнею він сам являється, а з другого боку прикидається, що стискає руку союзникам з найщирішим палом. Треба допустити, що п. Е. Нарутовіч не мав ще часу прочитати трактатів у тій царині, в якій покликали його до праці; інакше не можна би собі розяснити дивовижних слів, які варта повторити ще вдруге: „вибори розписані на цій території (себто у Східній Малопольщі) являються природним актом суверенности, який виконує без застережень польська держава“.

Кудиж поділися ст. 87 версайльського трактату і 91 та 92 ст. трактату сен-жерменського? Якщо перший з них видається вам, Ексцеленціє, вже надто перестарілим, не відмовте нам цієї приємности і прочитайте з нами два останні.

„Ст. 91 каже: Австрія зрікається на користь головних союзних та примирених держав усіх своїх прав та домагань на територіях, які належали до давної австро-угорської монархії, які находяться поза її новими межами, описаними в артикулі 27, часть II. (п. 3. Межі Австрії) і які не є в сучасний мент предметом ніякої иншої приналежности. Австрія зобовязується прийняти рішення головних союзних та примирених держав що до вище згаданих територій, а передусім у справі громадянства їх населення.

Ст. 92. Нікого з мешканців території давної австро-угорської монархії не можна переслідувати або турбувати ізза його політичного становища на протязі від 28. липня 1914 аж до дефінітивного означення суверенности на згаданій території; або ізза означення свого громадянства згідно з умовами цього трактату“.

Коли можна заявляти, що згадані статті не торкаються у першій мірі Східної Галичини, то яка є нині одинока територія, якої долі головні держави ще не вирішили?

Рада Ліги Націй зібрана в Парижі 28. лютого 1921 сказала у цій справі ясно та коротко:

1) Пункти мирового договору, які торкаються прав етнічних меншостей у Польщі, не можуть бути приложені до Галичини, яка находиться поза межами Польщі.

2) Не можуть бути приложені до Галичини пункти про виконування мандатів ні ці, які торкаються контролі виконуваної над мандатарієм з боку Ліги, тому, що Польща не одержала ніколи мандату на введення до цьої країни власної адміністрації.

3) Польща є в дійсности і лише військовим окупантом Галичини: лише Найвища Рада союзних держав може видати рішаючу постанову у цій справі.

Досить прочитати цих кілька цитат, щоби бачити ясно, як у божий день, що згадана мирова політика республики з під білого вірла виявляється у свідомому та систематичному потоптуванню мирових договорів і що вона в силі викликати лише щире обурення союзних держав у день, коли вона зважиться благати в них спасення на підставі т. зв. „доверщених фактів“. Уже само створення цього поняття являється новим нарушенням міжнародніх взаємин.

Зрештою Поляки є своєрідними рецидивістами. Зірвання сувалської умови, приготований удар генерала Желіговского та насильне заняття Вильна пролили аж надто сліз та крови, щоби в цих двох справах не зачити тої самої методи і сої самої мети. Новий польський міністр закордонних справ мусить рахувати на дуже велику несвідомість головних держав, коли заявляє, що справа Вильна є вже вирішена самим її населенням, а галицька Україна не бажає нічого кращого, як працювати з його урядом у межах польської держави!

У заявах, які ми тут навели, є досить доказів наміреного замаху на союзників; тому надіємося, що ці наміри полишаться без наслідків. А в тім: п. Нарутовіч не сумнівається, що одержить від союзників права на повну суверенність над Східною Малопольщею. Скажім щиро, що колиб ми були на його місці, то не мали би таких надій. А щоби не здавалося, що ми дивимося на цю справу однобоко і без ніяких даних, відсилаємо польського міністра закордонних справ та наших читачів до вимків із протоколу конференції в Генуї“. (Зміст цього протоколу був переданий у „Ділі“. — Редакція).

З Волині.

Староста — цензором.

Повітовий староста пов. Луцьк, крім не прислугуючих йому обовязків цензора, ще й до редагування українського часопису втручається. Так наприклад він повставав проти поміщення у ч. 7 часопису „Українське Життя“ з 24. вересня с. р. статті-передовиці про значіння Просвіт: мовляв — такого змісту статті не входять у програму часопису. У двох місцях (дві замітки) згаданого 7 числа „Українське Життя“ конфісковане“.

Цензорські аспірації того пана старости сягають так далеко, що він повстає проти самої згадки про вибори „до польського сойму і сенату“.. Натомісць „мудрий“ адміністратор вимагає писати про вибори „до нашого сойму, до нашого сенату“... Якого саме нашого — він так і не пояснює. Чи бува не до українського?

Жертва польського шовінізму.

Учитель Воодович (з околиць Сарни) переслідований Поляками а потім звільнений з посади — стровся.

Виборчі „wolności“.

26. вересня на двірці залізничому в Ковлі заарештовано Марка Луцкевича за це, що декому з пасажирів давав оповістку про скликання на 1. жовтня віча в справі виборів. (Оповістка сама перейшла цензуру пана старости!) Арештованого під багнетами відпроваджено з двірця до повітової команди паньствової поліції.

Закриття школи.

У містечку Турійськ шкільна інспекція вдруге закриває українську школу. Слід зазначити, що фреквенція в закритій школі доходить до двіста учнів. А в польській школі було всього на всього девятнайцять учнів, з котрих шіснадцять Поляків „мойжешового визнання“. Терором і залякуванням змушується батьків посилати тепер д твору до польської школи. Батькиж мають хопитись за бойкот польської школи, домагаючись своєї рідної.

Передвиборчий зїзд.

В Ковлі 1. жовтня має відбутися повітовий виборчий зїзд; кожне село має прислати пять представників. На порядкові денному зїзду поміж иншим наміченння кандидатів до сойму.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

„Автоном'я“.

(Докінчення.)

Ст. 11. Сеймик складається у кожному з тих трьох воєвідств із двох палат, із яких одну творять посли рускей курії.

Обі палати радять і приймають постанови окремо, під проводом вибраного через них голови або його заступника.

У спільних справах приймається постанови за згодою обох палат.

У справах, які торкаються одної лише народности, досить постанови тільки тої одної палати.

Права, застережені воєвідським сеймикам у ст. 7 част. I. цього закону, будуть належати відповідній палаті сеймику.

Ст. 12. Закон про регулямін, порішений сеймиком, визначить спосіб і порядок нарад воєвідського сеймику та платні його членам на час нарад.

Ст. 13. Львівський воєвідський сеймик складається зі 100 членів, із яких приходить по 50 на кожну палату.

Станиславівський і тернопільський сеймики складаються кожний з 60 членів, з котрих по 30 приходить на кожну палату.

Ст. 14. Сейм Річипосполитої призначатиме щорічно суму на цілі самоврядування названих воєвідств, відповідно до витрат, які держава має на ті самі цілі в инших воєвідствах, а саме беручи відношення кількости населення воєвідства до кількости населення решти воєвідств. При вираховуванню тої суми не буде братися на увагу допомог, призначених на покриття шкід, спричинених воєнними діями.

Та сума буде йти в першу чергу на покриття спільних витрат воєвідства. Можлива надвижка буде поділена поміж обі палати до їх розпорядження, можливий недобір буде критий через обі палати.

Ст. 15. Кожна палата з окрема покриває витрати на цілі самоврядування лише одної курії, накладаючи на населення своєї курії до-

---

В. ДИКАНСЬКИЙ.

ЧЕРЕПИЦЯ.

Вже майже рік, як ми — тобто: я, жінка та синок Юрко (у кождого ж Українця повинен бути синок Юрко!) залізли в малесеньке словацьке містечко. Сиділи там, як жаби в копанці: нікого не зачіпали, всього сторонилися, завжди й зі всього були задоволені — особливо, коли нас про щось питалися місцеві мешканці. Тихо й мирно доїдали ми свої останки, принагідно відвозючи до Братіслави чи Берна якийсь „історичний“ перстенець, або „бабусину“ застібку. Але що — новий день, то дужче нас стискувала скрута й часто ночами, коли Юрко, належившися по горах, міцно спав, ми з старою робили сумні розрахунки. І кождого разу вони кінчалися одною й тією ж самою, „побутовою сценою“.

— Мусимо що сили робити економію. Мусимо ще менше видавати, — незмінно говорив я, обережно відрізуючи ножичками четвертинку „спорта“, якої без певного мистецтва не можна було навіть заткнути в цибушок.

— Та нема-ж як! — зітхаючи відповідала дружина. — Я вже нічого дешевшого за бараболю та сало й вигадати не можу. До того-ж — дитина. От знову чисто обніс штаненята на смереках...

— Не може бути!... — дивувався я так, ніби почув новину про упадок большевиків, чи визнання антантою самостійної України. — Не може бути!... Я ж вибрав йому на штани справжній залізо-бетон!.. Ти ще й сама говорила, що й до дому їх привезе!

— Говорити — говорила... А щож з ним поробиш?!... Не можна-ж дитини увесь час у хаті тримати. Потім ти-ж сам його навчив дратися на гору, щоб там обламувати галузя. Ну, тільки вискочить на двір, врет щось і знівочить. Особливо — черевики!... Тут-же такі кляті гори та каміння, що й мої вже знов потерлися на підошвах.

Я вже зо три дні перед тим, як жінка сушила свої черевики біля печі, помітив те сумне явище. Але-ж тепер знову, болісно вразливо здивувався:

— Та не може.. От, Боже ж мій!... Ну, що-ж його робити?!... Мусимо, моя люба, економити... Менше сала, чи що там... Лишається одно: економія!...

В сім останнім реченню полягала вся моя фінансова система, вся економічна політика.

Жінка безпомічно заломлювала свої попечені руки з порепаними пальчиками, колись такими тендітними й мякенькими, безпомічно закидала назад голову, намагаючися стримати сльози. А вони вже наповняли її глибокі очі й блищали, мов у прозорих озерцях...

Я шкварчав своїм „спортом“ —, бо він уже давно передав свій вогник саморобному черешневому цибушкові, — й починав безтямно ходити вперед та назад по низенькій хатинці селянської хатки, в якій ми чекали голодної смерти...

І ось одного разу, саме коли я почав свою чергову промову про необхідність економії в нашому безрадісному життю, — хтось застукав у двері.

Жінка хутко витерла очі крайком передника, а я взяв свічку й пішов одмикати. Передо мною стояв величезний чолов'яга в потертому вояцькому одягові, з клунком за плечима. Обличя — типового полтавського парубка, ясні, щирі очи, білі блискучі зуби.

— „Ма уцта!“ — привитався він по чеському, а далі вже запитав по українському:

— Чи ви пан Семен Степовий?

— Я. Чим можу служити?

— Кому? — перепитав невідомий.

— Як: кому?... Вам, очевидно, бо-ж ви мене на щось шукали, — промовив я.

— Авжеж шукав. Ось маєте листа, — повільно промовив гість і почав мацати себе по всіх кишенях.

Саме починалася весна й надвечір помітно холодніло, а в нас у хаті було витоплено, хоча й назбираним у громадському лісі хмизом, одначе дуже „економно“.

— То йдіть сюди, до хати та зачиняйте двері! — озвалася жінка, виходячи до сіней і помітивши, що невідомий чогось шукає в клунку.

Лист був із Берна такого змісту:

„Любий товаришу! Подавець сього, — не знаю його прізвища, — хоче вчитися робити черепицю і т. д. Я чув, що у Вашому містечку є черепична фабрика, то й порадив йому їхати до Вас. Се — мила й певна людина. Поможіть йому і т. д. — Ваш Дичковський“.

У мене похололо в серці і я мовчки передав записку жінці, а сам промовив до гостя:

— Се якесь непорозуміння... А в тім заходьте, прошу вас, — поговоримо. Тільки — вибачайте — в кімнату не можна, бо там спить дитина. Підемо до кухні.

— До кухні ще й ліпше! — вирішив незнайомий, поклав у ку-

датки до безпосередніх державних податків або безпосередні податки.

Ст. 16. Як що обі палати гадають наложити посередній податок на загальні цілі або заплату, яку не можна буде розложити відповідно до приналежности до оподаткованих курій, тоді вони мусять порозумітися одна з одною та по згоді наложити такий податок або заплату на всіх мешканців воєвідства.

Ст. 17. Надвижку, яка залишиться після покриття спільних витрат (ст. 14 і ст. 16 цього закону) ділиться поміж обі палати сеймику, згідно з чисельним відношенням „рускей" курії до загалу населення даного воєвідства.

Той сам принцип приміняється при розподілі сум, призначених на покриття недобору, який вийшов зі спільних витрат.

Ст. 18. Окремий закон визначить для обох палат воєвідського сеймику принцип закладання і ведення податкового катастру.

Ст. 19. Воєвідські виділи (ст. 8) будуть складатися з Воєводи або його заступника як голови, та з 8 членів і стільки же заступників, вибраних по половині з окрема кожною палатою воєвідського сеймику, а також з 4 членів і стільки же заступників, іменованих воєводою з поміж громадян обох курій.

Ст. 20. Виділ ділиться на дві національні секції, які радять під головуванням воєводи або його заступника. У справах загального характеру обі секції воєвідського виділу радитимуть та прийматимуть постанови спільно. Про справи, які будуть торкатися тільки одної курії, радитиме і приймати постанови кожна секція зокрема.

Ст. 21. Воєвідським виділам будуть додані урядовці, з відповідною освітою, службово підлеглі воєводі, як голові воєвідського виділу та воєводою призначені. При призначуванню слід брати на увагу поруч з потрібною освітою також національність кандидатів, так, щоби склад відділів воєвідських виділів відповідав справжнім національним потребам.

Подібно треба робити при призначуванню осіб в инших установах на території названих воєвідств, а у центральних владах у тих відділах, котрі є найвищими державними інстанціями у справах греко-катол. церкви і „рускеґо" шкільництва.

Ст. 22. Ані держава ані ніякий самоуправний публичний орган не можуть провадити кольонізації на території названих воєвідств.

Ст. 23. Влади і державні суди, вживаючи у внутрішньому своєму урядуванню польської мови, будуть відповідати на заяви сторін на їх мові, себ то по польськи чи то по „руски", будуть приймати до протоколу та підчас ведення розправи устні зізнання на обох мовах.

Самоуправні влади самі визначать собі мову внутрішнього урядування.

Ст. 24. Мову навчання у школах, утримуваних одною з палат воєвідського сеймику визначить та сама палата.

Ст. 25. Сейм Річипосполитої польської прийме постанову про оснування „рускеґо" університету та запевнить йому потрібні фінансові засоби з державної скарбниці. Той університет, організований автономно, згідно з розпорядженями про академічні школи, буде підлягати безпосередно міністрові віроісповідань і освіти.

Ст. 26. Воєвідські закони і всілякі урядові оповістки будуть оголошувані на польській і „рускей" мові в урядовому воєвідському часописові.

Закони, розпорядження і инші державні акти, які матимуть загально обовязкову силу через оголошення у вістнику законів Річипосполитої, будуть, по змові одночасно, передані до відома названих воєвідств у воєвідському урядовому часописові також у перекладі на „руску" мову.

Ст. 27. Самоврядування названих воєвідств буде переведене в життя найдальше до 2 років після оголошення цього закону.

У тому ж часі уряд приступить до оснування „рускеґо" університету.

ЧАСТИНА III.

Ст. 28. Цей закон приймає обовязкову силу з днем оголошення.

Реченець, коли він увійде в життя у воєвідствах, які вже мають воєвідське самоврядування, визначить окремий закон.

Ст. 29. Виконання цього закону доручається Міністрові Внутрішніх справ.

Галицькі відносини.

Заворушення.

„Gazeta Codzienna" доносить, що в селі Оброшині напали Поляки на дім українського пароха і підпалили збіжа. В тому селі перебуває військо. Між населенням і військом прийшло до перепалки і крісової стрілянини.

Замах на залізницю.

Як нас повідомляють, на лінії Вигнанка Іване Пусте, біля Гермаківки вискочив потяг із шин, наслідком чого залізничий рух перервано на 48 годин. Стверджено, що причиною катастрофи було вирвання шин. Справників не висліджено.

Пожежі.

Дня 18. вересня спалено фільварок в Звягли пов. Борщів. Того самого дня невідома рука вибила вікна в поліції в Сколім пов. Борщів. В Ставчанах згоріло панське збіже, в Бартатові стирта вівса, в Стрілкові пов. Стрий згорів фільварок графа Бруніцкого. В Баківци пов. Бібрка напало кількох підозрілих студентів (?) узброєних в кріси і прогнавши варту, що пильнувала фільварку підпалили стирти збіжа. Шкода виносить 60 міл.

Дальше довідуємося, що 26 вересня згорів фільварок в Стриганцях пов. Стрий. До села спроваджено карну експедицію, в складі 200 кавалеристів. Другої ночі згорів фільварок в Підгірцях коло Стрия. Туди прийшла також карна експедиція.

Смерть члена гуцульської делеґації.

Як доносить польська преса убитий член гуцульської делегації називався Юрко Петрійчук. Його замордовано вистрілом з револьвера з пімсти за те, що він їздив з чолобитнею до начальника польської держави Пілсудского. Поліція наложила 200 тисяч марок нагороди для того, хто викриє убийника, але безуспішно.

Карні експедиції.

По селах, станиславівського повіту, розташовано військо для здавлення „саботажу".

Особисті труси на двірци

Двірець у Львові є переповнений поліційними агентами, які вважають підозрілою кожду людину, що розмовляє по українськи. І так в четвер дня 28. вересня ц. р. перевели строгий особистий трус, на тому, що розмовляв з п. Зофією Онишківною по українськи. Онишківну слідили агенти, безправно арештували її і завели на поліційну сторожу. Тут поліційний агент (25-літний хлопчина) намагався в нахабний спосіб перевести особистий трус і лише крик і плач дівчини відвів його від цего.

Репресії.

В Добрянах закватировано одну сотню кінноти з Ланьцута. Війта, якому приказано принести яєць, молока і пр., а який очивидячки всього не міг доставити — побито до крови. Також побито до нестями одного з господарів, який протестував проти простого рабунку сіна із його стодоли. Після 8 ої години вечером не вільно ні світити, ні показуватись на вулицю села.

На днях староство скликало усіх війтів повіта на „сесію" до Стрия. Тут п. комісар Згода загрозив, що як до суботи (30. с. м.) не будуть доставлені підписи членів виборчих комісий, на усіх наложена буде кара по 200.000 мп. А як війти спротивляться дати лісту виборців з печаткою і підписом, у ці села будуть післані карні військові експедиції.

Голодівка в тюрмі в Перемишлі.

В слідчій вязниці Окр. суду в Перемишлі сидять від 14. VII. 1922 Франц Заяць, Волод. Кавцьо, Іван Осип Третяк, Василь Бапяк, Василь Шот та Іван Денис Молецкій вс з Судової Вишні, підозрілі за злочин з § 4 зак. з 27. V. 1885, доконаний через атентат на будинок поліції в Судов. Вишні. Слідство, яке виявило повну безпідставність підозріння, було покінчене дня 18. IX. 1922 і того дня передано акта прокураторії. Речинець визначений § 112. к. п., давно минув, а прокуратура по нинішній день слідства не застановила, ані не внесла акти обжаловання. Заяви й особисті інтерпеляції адв. д-ра Загайкевича, щоби приспішити слідство і випустити арештованих на волю — остали без успіху. Інтервеніючому в прокуратурі дня 26. с. м. д-ру Загайкевичеви заявив прокуратор Юркевич, що в прокуратурі справа пробуде що найменше ще який тиждень.

Дня 27. с. м. розпочали увязнені голодівку. З приводу цеї пинявости перем. прокуратури вислав д-р З. дня 27. с. м. зажалення до надпрокуратури у Львові. Прокуратура в Перемишлі відома з багателізовання горожанської свободи.

Нагальні суди в Тернопільщині.

Тернопільський воєвода п. Ольпінські оголосив дня 20. вересня

точок клунок, скинув шинелю й витираючи вуса, неначе збирався цілуватися, вступив до пекарні.

Ми посідали край стола!

— Ну, розповідайте до ладу, яка справа? — досить сухим голосом спитав я.

Перш за все мені було неприємно, що навіть у такім відлюднім закутку не можна здихатися зустрічі з земляками, перед якими не хотілося показувати свого вбозства: по друге — я прочував, що доведеться гостеви давати вечеряти, а се-ж у значній мірі розхитувало мою економічну теорію.

— Та що ж там розповідати? — відказав земляк, помовчавши. — В листі ж написано.

— В листі написано надто мало, хоча й багато нісенітниць. Там навіть не зазначено, як вас звати.

— Мене? — спитав гість.

— А то ж кого? Не мене-ж — же з певним роздратуванням відповів я.

Гість поглянув на мене світлими, ласкавими очима й спокійно відповів:

— Мене звати, положімо, Левко, але се — неважно.

І знову замовк.

— Знаєте що, пане - добродію? — сказав я вже зовсім сухо. — Давайте говорити по людському. Хто ви, чого ви сюди приїхали та в яких ви зносинах із Дичковським?

Щоб утишити своє роздратовання, я витяг бляшану шабатурку з-під пенсне, що нині заступала мені колишню срібну цигарницю, й узяв нову чвертку „спорта".

— Може маєте цигарку? — тимчасом запитав Левко. — Я вже зо два дні не палив.

Я скрипнув зубами й подав йому пальцями цілий „спорту".

— Паршиві дуже, — додав я, — ще й курити не будете.

— Хто — я? Та я увесь час палив бурячиння! — весело промовив гість і його гарне обличя осяяла просто чарівна усмішка, що показала два разки блискучих, рівних, як перлини зубів. Се-ж „спорт", — додав він, запалюючи.

— Дуже гарні цигарки!

Ми з жінкою переглянулися. В її очах заграв далекий відблиск сміху.

— Ну, так, — промовив я. — То-ж розповідайте, пане-добродію.

Левко поворушив губами, глибоко втягнув дим у легені й, помалу випускаючи його геть, поважно промовив:

— Власне кажучи, нема, здається про що й розповідати.

Я вже мовчав, але почував, як мене беруть за живе чорти.

— Бачите... — проказав він по довгій павзі. — Як я прибув до Берна, так отой Діжковський, чи як його там? — Він здається, наш консул, чи що, — й говорить: — Ви хочете, каже, вчитися на черепицю? А я й кажу: — Ну — да! Так, каже, їдьте до Звіржиці, а там каже, така є фабрика, на черепицю тоб то. І наш земляк там є добрий, говорить чоловік, Семен Степовий — на наймення, тоб то, виходить, ви... Так він, говорить, вас і поруководить.

— Та сеж — чиста дурниця! — спалахнув я. — Жадної тут черепичної фабрики нема. Є тільки якась майстерня кафлів на печі. Як же можна посилати чоловіка на галай-балай, тратитися на залізницю?... Але не в тім річ. Відкіляж вас знає той дивак Дичковський взагалі, а також, що ви потрібуєте якоїсь дурної черепиці?

— Е, ні, постривайте! — перепинив мене Левко. — Я черепиці не потрібую. Навіщо вона мені тут здаласяб, коли моя хата на Полтавщині?! Я хочу навчитися, як її — себ то тую черепицю — роблять? Потому — це добра річ!... А на залізницю я не витрачався, бо йшов пішки.

Я прикусив губи, щоби не почати відповіди з „чорта", а Левко, зробивши знову велику павзу, продовжував:

— Діжковський той, звісно, мене не знає... Тай відкіля би же він знав, як ми тільки отоді раз і бачились? Ну, а видно, він теж добрий чоловік, бо враз говорить: — Коли ти, Пилипченко, — себ то я! — коли, каже, хочеш робити черепицю, то їдь, говорить, просто до Семена Степового!

— Та щож він, очадів чи що? — вже зірвався я на рівні ноги. — Хіба я черепичний майстер, чорт його візьми!

— Кого? здивувався Пилипченко.

— Кого? — І вашого „доброго Діжковського", й ту ідотську черепицю!...

Пилипченко випустив дим, придушив пучкою бичка й відказав:

— Ну, то ви — напрасно!... Черепиця — вещ потрібна, особливо, де нема великих лісів та часті пожежі. Та й чого мені дурно тинятися по заграницях?!

— Гаразд, добре, алеж мені яке до сього діло?

— Ну, звісно, ви маєте своє діло. А тільки, як я вже сюди забився, то проситиму вас, щоби мене поруководили.

— Кудиж я вас „руководитиму", колиж я вам ясно сказав, ще

публичними афішами в польській і українській мові до числа 809|Т введення наглих судів в цілому тернопільському воєвідстві за злочинй § § 85 з. к. (публичне насильство через злосливе ушкодження чужої власности), § § 134 з. к. (убийство), § § 168 з. к. (підпал) і § § 190 з. к. (рабунок). Що до сих злочинів здержано компетенцію звичайних судів, себто трибунал в орікаючих і лави присяглих, а віддано їх наглим судам яко трибуналам надзвичайним, що рішають в в сумаричному поступованню і на випадок узнання підсудного винним видають тільки вирок смерти, від якого нема ніяких средств правних і який до трьох годин про проголошенню вироку мусить бути виконаний, хиба що в міжчасі перед екзекуцією наспіє уласкавлення. Вердикт наглого суду мусить бути одноголосний, инакше справа йде перед звичайні суди.

В оголошенню, якого не писав правник-знавець карного права і карної процедури, сказано, що властиво не вводиться на ново наглих судів, але привертається назад їх діяльність ще з 15. мая 1919 ч. 7856 адм. Автор сього зарядження мав очевидно на оці, щоби під компетенцію наглих судів піддати всіх причасних до підпалів панських стирт і панських фільварків, що мали місце ще перед 20. вересня с. р., а яких досі не зловлено. Таке зарядження є протизаконне, бо під компетенцію наглих судів можна віддати тільки сих підсудних, що закиненого їм злочину допустилися по оголошенню наглих судів. З окрема, що до тернопільського воєвідства, то наглі суди в останніх часах тут не істнували, а наведені в воєвідському оголошенню злочини підпадали під звичайну компетенцію оркаючих трибуналів чи там лави присяглих. Впрочім наглі суди вводиться з правила тільки при виімковім стані, якого тепер нема.

В мотивах оголошення подано, що супроти частих випадків підпалу, мордів, рабунків і ушкодження середників публичної комунікації належить завести наглі суди для привернення ладу і порядку та безпеченства майна і життя. По правді одначе кромі підпалів панських стирт і панських маєтків, нема тут на Поділлю ні мордів, ні грабунків. Впрочім введення наглих судів хоч би для припинення підпалів є непотрібне, бо вже на основі § 167 а) з. к. є передбачена кара смерти на сих, що творять банди наміряючі підпалом ширити знищення (wenn der Brand durch besondere auf Verheerungen gerichtete Zusammenrottunp bewirkt worden ist). Вже по оголошенню наглих судів були тут випадки підпалів двірських стирт і фільварків. Досі не уявнено тут ні одного виновника підпалів.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Революційний комітет у владі.

Віденські денники подають, що старшинська Рада військових частин, які повернули зі Смирни іменувала полковника Зітурага військовим командантом округа Сальонік. Вся військова і цивільна влада остала на місци і не противиться революційному рухови. Літаки з приказами революційного комітету відлетіли до Македонії і Тракії. Грецька фльота відплила до Піреус, щоби ждати там приказів революційного командування.

Переїзд короля Константина до Зединених Держав.

„Дейлі Мейл" доносить, що в грецьких колах в Льондоні кружляє поголоска про намір переїзду короля Константина до Зединених Держав. В Вашінгтоні ведуться вже в тій справі переговори.

Папа до Кемаля паші.

З Риму доносять, що папа вислав до Кемаля паші телеграму, де просить його видати зарядження які запобігли би новому проливови крови.

Справа Сходу на англійській Раді Міністрів.

З Льондону доносять, що англійська Рада Міністрів розглянула оноді справу Сходу. Вислухано звіту знавців для справ морських, сухопутних і воздушних в звязку з обороною проливів. Льондонський кабінет є правдоподібно прихильно успосіблений для російських дезидератів, які торкають справи проливів, однак із застереженням всіх середників осторожности на випадок коляб союзники рішилися допустити совіти до конференції.

Справа допущення Росії на конференцію.

Кореспондент „Райтера" обговорюючи справу участи Росії в наміреній конференції, пише: Англійські політичні кола не заперечують право участи сов. Росії в конференції, але сов. Росія не належить до держав, що підписали договір в Севр. В англійських колах панує погляд, що допущення Росії до участи в конференції є спільною справою союзників.

Поміч Зединених Держав.

З Вашінгтону доносять: На внесення адмірала Брістл уряд Зединених Держав згодився вислати до Царгороду 12 контрторпедовців з харчами для голодуючих і для оборони інтересів американських горожан.

Голоси англійської преси.

Англійські денники оцінюють положення на Сході, як дуже серіозне. „Таймс" пишуть, що в урядових колах замітне велике занепокоєння. Кореспондент „Дейлі Мейл" доносить з Царгороду, що одиноким виходом для справи було б порозуміння між Геррінгтном і Кемаль пашою відносно конференції. Кореспондент „Дейлі Кронікль" доносить, що султан задумує залишити Царгород і зрезиґнує з престолу. Кружляють поголоски, що султан старається дістати пашпорт до Англії або Швайцарії.

Англійські кораблі в Царгороді.

З Царгороду доносять, що прибуло там 10 кораблів англійської атлянтійської фльоти.

Англійські війська в Туреччині.

ПАТ. доносить з Льондону, що до Туреччини вислано знова три дальші полки піхоти.

Бунт грецьких полків.

„Есошейтед Пресс" доносить з Атен, що 8. грецький полк прилучився до бунту. До Атен вислано домагання, арештувати міністрів Гунаріса і Стратоса, як відповідальних за поразку Греків в Малій Азії.

Прихильник Венізельоса.

Атенські денники доносять, що грецьким премєром стане правдоподібно ген. Нідер, який є прихильником Венізельоса.

Англійське заперечення.

Льондонські круги заперечують поголоску, неначеб англійські війська стріляли і кидали бомби на турецьку територію, що сусідує з з невтральною полосою. Неправдивою є також вістка про допущення Англійцями Греків на територію невтральної полоси.

Преса.

Югославія й Чехословаччина — і справа Східної Галичини.

Чеська „Трібуна" пише:

Народно-демократична партія в Польщі веде завзяту боротьбу проти Українців. Вона є противником східно-галицької автономії і на днях устроює в цілій Галичині віча з протестами проти „компромісової" політики влади. Факт, що її первісний проект відкликано для випрацювання нового проекту, з якого народні демократи булиб вдоволені, доказує, що польська влада навіть не старається вирішити питання Східної Галичини з точки погляду, який відповідав би інтересам міжнародним, а передовсім українським, але ставить її вирішення в залежність від волі поодиноких польських партій. Варшавська влада піддається теророви одної політичної партії, при тім одначе зовсім нехтує ухвалу Найвищої Ради й артикул 91. Сенжерм. договору про міжнародне становище Сх. Галичини. В первісному проекті говориться, що влада має перевести автономію в діло до двох років. Нині проект відкликаний, що може значити, що польська влада надумалася инакше в справі автономії для Сх. Галичини. Довідуємося, що східно галицького питання не буде рішатися в сьогорічному засіданню Союза Народів, як Поляки боялися, та що його рішення відложено на пізнійший час. Для Польщі має теж велике значіння тяжке загранична положення Англії, бо вона головно була противником змагань Польщі до анексії Сх. Галичини. Варшава очевидно думає, що опір Англії зломаний трудношами на Сході та що Льойд Джордж не матиме в нинішній ситуації інтересу, ворогувати з Поляками.

Про становище Малої антанти супроти сього питання знаємо стільки, що особливо Югославія спротивилася польським претенсіям до Сх. Галичини та що польсько-югославянські відносини наслідком сього значно похолодніли. Щодо становища Чехословаччини, то воно висловлене в відносному артикулови чесько-польського договору, то є désintéressement. Поляки не можуть тому вимагати, щоби ми їх підпирали в Женеві або у великих держав дипльоматично. Колиж жадатимуть, — то, як ми певні свого — не будуть вислухані.

З польських справ

Зміни в адміністрації.

З Варшави доносять до польських часописів: „Пшеглльонд Вечорни", який має інформації з кругів зближених до президії ради міністрів, нотує нині вістку, що приготовані від довшого часу персональні зміни в державній адміністрації, мають бути небаром зреалізовані. Зміни ті мають бути переведені в першу чергу в галицьких і шлеському „воєвудствах". Також мають бути переведені номінації на становищах „містовоєводів".

Перспективи нового польського сейму.

В варшавських політичних кругах говориться тепер виключно про майбутній польський сойм, при чому розсновуються найчорніщі перспективи. Загально впевняють, що велике число виборчих ліст і брак реальних кличів дають майже певність про неминуче роздроблення соймових угруповань. Говориться також про дуже недовгий вік нового сойму.

Пілсудський на монетах.

З Варшави доносять до „Слова Польского": Польське міністерство фінансів задумує небаром пустити в оборот дрібну монету жовтої краски, номінальної вартости 100 мк. На монетах буде вирізьблений портрет Пілсудского.

Совітська Росі[я]

Совітсько-хинські відносини.

В початкові вересня Іоффе звернувся до хинського уряду з нотою, в якій від імені большевиків пропонував скликати [...]-хинську конференцію для урегульовання істнуючих між большевиками і Хиною суперічних питаннів. Тепер хинський уряд заявив свою згоду на улаштування такої конф[еренції]

тут роблять не черепицю, а кафлі?!

— Кафлі?

— Та кафліж, кафлі!... Розумієте: кафлі на печі, а не на дахи!

Та воно й кафлі -- річ не погана також, — глибокодумно зауважив гість.

Ми всі замовкли.

— А відкиляж ви родом і як опинилися за кордоном? — спитала жінка, щоби перервати прикру мовчанку.

— Хто? Я? — перепитав Левко.

Мене знову вкусили чорти: алеж стара засміялася:

— А як ви гадаєте, пане! — про кого я вас питаю?

— Та звісно — про кого: про мене! — прямодушно відповів Левко й знову щиро, якось підкупаюче засміявся своєю чистою усмішкою. — Я — бачите — повстанець. То й тікав від тих, червоно Еврейців. Ну, й забився сюди.

— Як же ви перейшли кордон?

— Тоб то, де?

— Та як же: де? — сміялася вже жінка. — Виж, певне, йшли через Польщу, там був один кордон, а в Словаччині — другий.

— Ну да, я йшов через Польщу, алеж кордонів жадних не бачив. Тільки й того, що з початку були Поляки, а потім стали оці — Словаки!

Тепер уже не стерпів і я. — Якийсь несподіваний навал веселощів залив мою досаду і я непристойно загеготав. Жінка й собі залилася сміхом, а за нами аж гикав та сміявся Левко

— Їй же — Богу, чиста правда! — сказав він не знать до чого, а потім, помисливши, повторив знову: — З початку Поляки, а далі — Словаки!

І ся репліка викликала новий вибух спільного сміху.

Той щирий, отвертий якийсь наївно-дитячий сміх примирив нас з Левком Пилипченком. Від його незлобивого сміху, від його міцної, кремезної постаті, що, не зважаючи на свою величінь та видиму силу, дихала якоюсь природженою добрістю, — на нас, давніх вигнанців із рідньої землі, повіяло широкими просторами такої ж могутньої й такоїж безпосередньо-наївної України. Неначе рідний, теплий вітрець подихнув із тих неосяжних просторів, де шумить тирса, де шепчуть сиві верби над сонною річкою, де могутні дуби ласкаво ховають блискучий усміх недоторканої саги, що крізь віти відбиває в собі блиск глибокого, блакитно - прозорого неба...

(Докінчення буде.)

ренції в Пекіні, даючи Іоффе право встановити термін її скликання.

Арешти в Москві.

16. вересня московська чрезвичайка на московському залізничому дворці зробила раптову облаву й перевела численні арешти. 19. вересня за підписом Дзержинського з приводу того було опубліковано офіціяльне оповіщення, в якому зазначається, що облава мала на увазі знайти злочинні елементи, причетні до хабарництва і спекуляції. Слід зазначить, що з 211 арештованих по обвинуваченню в хабарництві було затримано 30 агентів охорони.

Бої на Далекому Сході.

Офіціяльне большевицьке повідомлення з Чіти сповіщає, що большевиками зайнято після боїв станцію Шманську і роз'їзд Краєвський. Бої з частинами Принамурського правительства тягнуться далі.

Комуні\кації з Росією.

„Управлення державного пароплавства РСФР" умістило в болгарських часописах сповіщення про організацію в ближчому часі безпосередних пароходних рейсів між болгарськими і совітськими портами Чорного моря.

Замах на совітського агента.

Болгарські газети сповіщають, що на совітських агентів Іванцовського і Розенберга був переведений двома російськими біженцями-врангліяцями невдатний замах. Тепер болгарські комуністи зорганізували для совітських агентів в Болгарії свою самооборону.

Кріза транспорту.

В „Економ. Жизни" в одному й тому самому числі уміщено слідуючі телеграми:

„З огляду на важкий стан залізниці полудневої округи шляхів український совнарком постановив з 5. по 10. вересня весь вугіль на колесах переадресувать залізницям, виключаючи вугіль призначений для фльоти, військової офіції, для сільсько-господарських заводів й потреб водопроводів й освітлення".

„В царіцинському залізничому вузлі спостерігається брак рухомого складу. Вагонна кріза загальмувала перевозку палива і збіжа".

По даним „Екон. Жизни" в середніх числах вересня в Таганрозі на залізницях було запасів палива на один день, в одеському районі на два дні, на катеринінській залізниці на один день, на полудневих залізницях на один день. На полудневих залізницях були випадки неподачи паротягів з браку палива.

Росія й Німеччина.

Совітська преса повідомляє, що в Москві провадиться жвава робота по виробленню проєкту російсько-німецького торговельного договору.

Відсутність кватир.

З огляду на важку крізу, яку переживає Москва, в справі кватир, крізу, що викликана головним чином зруйнованням будинків під час революції ВЦВиконком постановив заснувати особливу надзвичайну комісію в справі мешкань, яка матиме право переселяти приватних осіб й установи з одного помешкання в друге, не рахуючись з істнуючими договорами і згодами, що зав'язані на основі положень, що здобули силу під час нового економічного курсу.

Нові арешти.

„Голос Росії" повідомляє, що в Москві переведені нові арешти поміж меньшевиків і есерів, колишніх членів Установчих Зборів.

До „єдиной недєлимой".

Совітський комісаріят зовнішнього торгу признав необхідним перевести в найкоротший термін митне обєднання совітських республик. Має бути відновлений спільний митний тариф, єдине законодавство й стисло централізований митний адміністративний апарат.

Відмова Круппа.

В Німеччині велику сензацію викликало рішення відомої німецької фірми Круппа відмовитись від підписаного цею фірмою концесійного договору з большевиками. Большевики збіраються розпочати проти Круппа судову справу.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Самбірщина.

Пруть до виборів.

З Самбірщини пишуть нам, що староста в Самборі дня 25. вересня н. р. на зборах наказних війтів заявив, що Поляки з Українцями хочуть жити в згоді, тому то мусять всі Українці голосувати при виборах до польського сойму і сенату. Про участь в голосуванню мусять війти подбати. На жаль, не сказав ще староста, що всі з поборового віку, які будуть голосувати, підуть при бранці на весну служити в польськім війську яко такі, що заявилися польськими громадянами. П. староста не сказав теж, що примусу голосування польський закон на нікого навіть в корінній Польщі не наложив ані обовязку голосування. Хоч в повіті не було жадного підпалу, ні убийства, то спровадив староста військо і до Самбора, здається, з огляду на заведені наглі суди.

З передвиборчих практик в сяніцькому повіті:

Obwodowa kom'sja wyborcza w obw dzie głosowania Nr. 63. w gminie Wujskie w całym swym składzie oświadczyła, że wyboru względnie nominacji nie przyjmuje i z tego rezygnuje, a to z tego powodu, że ukraińsko-ruski naród nie bierze udziału w wyborach do sejmu i senatu.

Z uwagi, że wedle przepisu art. 26. ordynacji wyborczej z dnia 18. sierpnia 1922. Nr. 60. P. U. Rzp. m. od przyjęcia godności członków komisji wyborczych, nikt uchylać się nie może a godność ta nie nakłada na członka przymusu wybierania posłów do sejmu i senatu tylko wykonania ustawą przepisanych czynności, nie przyjmuje się powyż wzmiankowanej rezygnacji a za uchylanie się od spełnienia obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny zasądza się Panów przewodniczącego ks. Piotra Andrejczaka, zastępcę przewodniczącego Iwana Oendę, członków Józefa Szelczyka, Sobka Jana, Oindę Jana (Niesolonego), Bobeńczyka Jana i zastępców członków Józefa Oleć, Jana Melnyka, Józefa O ећ (Bob ka) i Jana Stramyka każdego z nich na grzywnę po 10.000 Mp., co nie uwalnia ich od obowiązku dalszego spełniania obowiązków.

Проти цего засуду населення того села вислало спільний протест. Сяніцький староста наложив ще окремо по 200 тисяч (!) кари на членів комісії, які оголосили резигнацію. Поліція погрожує, що на коли населення не піде до виборів, то до села прийде відділ війська.

Дописи з краю.

„Знесення" виїмкового стану в Бережанщині.

Збори читалень „Просвіти" під багнетами. — Виборча акція.

Дня 21. вересня 1922. р. відбулися в салі „Надія" загальні збори читальні „Просвіти" на Тарасівці. На збори явився озброєний функціонар державної поліції, а на увагу предсідника зборів, що виїмковий стан з виїмковими законами знесено, супроти чого згідно з обовязуючими приписами закона про збори, озброєна людина не може брати участи в нарадах, — відповів жандарм предсідникови зборів адв. д-р Західному, що помимо знесення виїмкових законів останеться на салі з приказу своєї влади. Збори з місця запротестували проти довільної інтерпретації обовязуючих законів через жадарма, а жандарм збитий з пантелику тихцем опустив салю нарад.

Дня 24. вересня 1922. р. відбувалися загальні збори читальні „Просвіти" в Жукові. Явився озброєний функціонар державної поліції Фелікс Лібовіцкі і заявив голові філії „Просвіти" з Бережан д-ру Володимирови Бемкови, що салі зборів не опустить, поки від д-ра Бемка про знесення виїмкових законів не прийме і що згідно з даною йому устною інструкцією влади візьме участь в нарадах. На знак протесту проти того насильства д-р Бемко відложив збори зазначуючи, що під охороною жандарма проти виразних приписів закона про збори не може відбувати нарад.

В справі виборів акція з боку влади дуже жива, а абстиненція наших членів комісії дуже виразна. Передвиборча віче, зложене з наказних війтів — комісарів в магістраті не вдалося, супроти чого староста скликає на часті сесії війтів, котрих на сесію зганяють жандарми, і старається заступити бракуючих членів комісії ново іменованими Поляками. На сесії комісарі-Поляки опоганюють підлими доносами весь просвітно-січовий рух, домагаються насильного розвязання всіх читалень „Просвіти" і „Січей", а староста, притакуючи акції, припоручив тим комісарам, щоби кождого, хто загляне з міста до читальні, звязати як барана і приставити до нього, а він з ним зробить порядок.

Рівночасно комісарі дістали приказ, щоби силою свойого уряду заглядали до читалень, контролювали їх діяльність і подбали щоби до читалень належали тільки старші люди, „порядні" з виключенням „молокососів". В сусідній Підгаєччині зріклися уряду членів виборчих комісій всі Українці обох обрядів. *М. С.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Наради Союзу Народів.

З Женеви доносять, що Збір Союзу Народів полагодив вже внесення комісії розброєння разом з резолюцією в справі гарантійного договору і питанням відшкодовань. Льорд Сесіль полемізував з доказами Жевенеля і зазначив, що всі держави висказують мирову тенденцію. Збір затвердив відтак резолюцію шестої комісії у східній справі.

Латвійсько-угорський договір.

З Риги доносять, що підписано там латвійсько-угорський торговельний договір. Є це перший торговельний договір заключений Латвією.

Брендбері не уступає.

Парижське „Фігаро" донесло на днях про димісію Джона Брендбері, англійського делегата в комісії відшкодовань. Супроти цего англійське міністерство видало звідомлення, де заперечується правдивість заподаної вістки.

Голодівка ірляндських повстанців.

Аг. Авас доносить з Дебліна, що 425 арештованих повстанців розпочало голодівку.

Контрольна комісія для Австрії.

З Женеви доносять, що Союз Народів зорганізує фінансову контролю в Австрії. Осідком контрольної комісії буде Женева а у Відні буде постійно урядувати окремий делегат комісії.

Виїзд Пасіча до Білгороду.

Пат. доносить, що 28. ц. м. виїхав з Парижа до Білгороду сербський премієр Пасіч.

Викриття польської шпігунської організації.

З Варшави доносять до польських часописів:

Совітська преса приносить вістку, що на совітській Україні відкрито велику польську шпіґунську організацію. Із зізнань арештованих співробітників польського посольства на Україні виходить, що місія громадила матеріяли, які торкаються справ організації і розміщення армії. Польське посольство збирало також фотографії членів „польського бюра" при центральнім комітеті комуністичної партії.

ТЕЛЕГРАМИ.

Наслідник султана.

Царгород. (ПАТ.) З добре поінформованих кругів запевняють, що султан абдикував в користь престолонаслідника Абдуль Меджіда.

Кемалісти йдуть вперед.

Льондон. (ПАТ.) По звідомленням з Царгорода кемалістичні війська дістали приказ посуватися вперед скільки буде можливо без викликання оружних сутичок з англійськими військами.

Льондон. (ПАТ.) Останні телеграми з Царгорода кажуть, що відділи кемалістів посуваються дальше в напрямі Ізміда і Чанака.

Льондон. (ПАТ). Райтер. Відділи кемалістів, що наближаються до англійських військ поводяться зівсім коректно. Жовніри несуть кріси обернені в діл, а навіть витаються з англійськими військами. Та все ще побоюються, що коли війська будуть так близько одні бдних, може дійти до кривавих подій.

Юрій II.

Білгород. (ПАТ.) „Політика" доносить із Атен, що престолонаслідник зложив на руки тимчасового правительства присягу на конституцію. Кн. Юрій обіймає престол під іменням Юрія II. На вулицях демонстрували в користь Венізельоса, армії й антанти. Новоіменоване правительство має обняти завтра урядування.

Приготування Англії.

Льондон. (ПАТ.) Англійська Рада міністрів мала вчера три засідання, всі присвячені зовсім справі Бл. Сходу. М. тижня правительство замовило кілька тисяч тягарових самоходів. Сьогодні вислано до Царгорода дві батерії. Видано теж приказ, щоб якесь число сестер-жалібниць з військового шпиталю в Нел була готова кожної хвилі до виїзду.

Мальта. (ПАТ.) Прибув тут надпанцирник „Раміліс", призначений до Царгорода.

За поворот Венізельоса.

Атени. (ПАТ.) Відбулася тут знову маніфестація в користь повороту Венізельоса на голову правительства. Зібралося понад 50.000 маніфестантів.

Турки зайняли острови.

Ангора. (ПАТ.) Урядово звідомляють про заняття острова Коусто і більше набережних островів М. Азії

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК

Ревнчаії і замітки.

Марія Штелвіяна: ЗА СКЛЯНОЮ СТІНОЮ. Накл. видавництва „Світ дитини". Львів 1922. Стр. 32. Ціна 150 мп.

До нашої діточої літератури прибула завдяки улюбленому „Світикови" нова книжочка. Дехто може здивується: На цей раз книжочка ця з жидівського життя. Заки одначе хто схотів би зробити докір з цього приводу, що українській дитині треба передусім ставити перед очі українське життя, нехай книжочку прочитає і її таки д а с т ь в руки українській дитині. Її читається цікаво, і раз і другий а до цього при читанню являється наче в перспективі чомусь саме українське життя. Здається наче б ми стояли в комнатці сумної жидівської хатчини а крізь віконце бачили нашу гарну а також бездольну Україну. Може воно тому, що авторка писала про жидівське а думала по українськи. При цьому одначе треба подивляти збереження авторкою в творі питомих прикмет жидівського середовища. Цим воно й інтересніше від таких оповідань, в яких жидівство зіставляється чи перемішується з життям иншого народа. Ще одно, дуже вамітне: Зрозуміння і змальовання авторкою основної ідеї міжнародного Пласту в його національній ноші. Національна ненавість і шовінізм заперті зовсім, безслідно великою любовю до власного народа, батьківщини, розумінням рівноварірности всіх народів, почуттям значіння для вселюдської культури, праці в своїм рідним середовищу. Рамці короткої рецензії за вузкі, щоби виказати тим старшим особам, що матимуть охоту прочитати дітям цю книжочку і з ними прочитане обговорити, котрі місця й натяки дають змогу впоїти українській дитині початки розуміння основної пластової ідеї. Я начислив таких місць 22 вже тільки для цілей цілій рецензії. Про деякі далобся укладати цілі гутірки як пр. про вплив добрих і розумних хлопців на слабших вдачою товаришів і розбудження сонних, про віру в силу народа, який мимо страшних злиднів сильно держиться при життю, про нікчемність перевертнів і зрадників в очах всіх без виїмку культурних і диких народів цілого світа, про значіння совісної праці кождої одиниці і то праці, яка саме в даній хвилі народови потрібна і пр. Поручаємо цю книжочку батькам українських дітей як матеріял до поучання а нашим Пластунам і Пластункам як матеріял до Гутірок. — *Др. Т.*

Хроніка.

Стефаник по чеськи.

В недільному додатку „Венкова" з 17. вересня ц. р. поміщено переклад новелі Стефаника: „Кленове листя", зроблений д-ром Радімським.

Українська драматична школа.

В інституті ім. М. Лисенка в половині жовтня почне свою діяльність драматична школа під проводом головного режісера народнього театру „Української Бесіди" О. Загарова.

Вечір живого слова.

В четвер 5. жовтня ц. р. відбудеться в салі „Української Бесіди" літературний вечір, уладжений заходом редакції „Митуси", на якому один із співробітників-видавців того журналу, Василь Бобинський прочитає кілька циклів своїх віршів та прозопоезій, котрі приблизно покриваються з цілим дотеперішним його літературним дорібком. Крім кількох поезій із книжки „В притворі храму", друкованої в 1919 р., але у Львові зовсім невідомої, буде прочитана вся збірка: „Чорна стежка до сонця", в тім багато віршів ще ніде не оголошених, та деякі речі із збірки поезій в прозі: „Променисті долоні". Можна мати надію, що ті кола львівської громади, що спочувають шуканням молодих адептів творчости слова, численною присутністю виявлять свою прихильність їх змаганням.

Бібліоґрафія.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК. кн. VI. За жовтень 1922 р. Зміст: *Юрій Липа*: Цар-Дівиця. *Ів. А. Крушельницький*: Мрачним шляхом (містерія). *Химера*: Fatam rgana. *П. Карманський*: В лісах Парани, Великдень у Куритибі. *Проспер Меріме*: Матео Фальконе. *Р. Купчинський*: „Спека". *Герман Зудерман*: Литовські оповідання I. Подорож до Тільзіта (конець буде). *П. Карманський*: За шімароном. *Д р О. Гоцдай*: Ольга Кобилянська. *М. Курчинська*: Morendo вечера. *Ів. Кревецький*: Українська Академія Наук у Київі (конець буде). *В. Садовський*: Господарська відбудова України. *Д. Д* Шляхтич міщанином. *О. В.* Пригадка. Бібліографія. Нові книжки.

„ГОСПОДАРСЬКО КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС" Рік II. ч. 2. Львів 15. вересня 1922. Зміст: Що треба робити для розвитку кооперації? Важнійші книги і документи в кооперативі та як їх ведеться. Про льокаль на склеп. Векслеві оплати. Солідарність. Всіляке. Дописи. Взір заяви приступлення до кооперативи. Від Адміністрації. Ціни товарів. Ціни грошей. Впис до реєстру кооператив. Оголошення.

В. Левинський: ЕТИКА І СОЦІЯЛІЗМ. Прага 1922. Ви. „Нова Україна". Ст. 36. 8°.

Д р Е. Лукасевич: ЯК ДОГЛЯДАТИ ДІТОК-НЕМОВЛЯТОК (Поради та вказівки матерям). Київ-Варшава 1л22. Ст. 52. 8°. З картинами.

B Janusz: Przewodnik po Lwowie (z planem miasta) Lwów. 1922. Ст. 72. 16°.

І. Фещенко Чопівський: ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ. (Для середніх шкіл) Київ-Відень Львів. Українське Акц. Вид. Тов. „Земля".

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КАЛЕНДАР" на рік 1923. Львів 1923. Вид. „Світанок". Адр. Ред. Львів, Театральна ч. 3. Під ред. *Федора Дутка*. Ст. 160 8°. Ціна 700 мп.

Тоговочний: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в V. діях. Накладом Кн. Наук. Товариств ім. Шевченка Львів 1922 р.

✝ Посмертні згадки.

Марія з Колцуняків Кузьмова. І ще одна втрата для українського громадянства. Невмолима смерть забрала з поміж нас скромну, тиху робітницю на літературній і педагогічній ниві. Марія з Колцуняків Кузьмова уродилася 1884 р. По скінченню народніх шкіл і учительської семінарії посвятилась тяжкій учительській праці на селі, а опісля в Коломиї.

У вільних хвилях віддається студіям української та західно-европейської літератури, розвиваючи скромний але щирий і безпосередний літературний хист. Перед війною появився друком її переклад оповідань Маміна-Сибіряка „Чутлива совість", в 1921 р. „Українська Читанка" і збірка новель „Профиль в накладі „Бистриці".

Бурхливі неспокійні часи, в яких появилась ця остання збірка, були причиною того, що на цю останню збірку, як взагалі на сучасну літературну творчість не звернено уваги, хоч оповідання М. Кузьмової виявили багато цінних рис, які при кращих умовах могли розвинутися у справжній талан.

Але М. Кузьмова перейшла дорогу життя тихо незамітно, не маючи сил виринути на поверхню літературного руху. Перепоною був і її стан здоровля, вже від кількох літ захтианого, загроженого грудною недугою.

І дня 23. вересня в 38 році життя Марія Кузьмова розпрощалася із цим світом. Похорони відбулися в Коломиї. В. Ї. П.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці понище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ВІДКЛИК

Головного Виділу Т-ва „Просвіта" у Львові до своїх філій, Читалень, Членів і усіх Прихильників Т-ва в справі експльозії в домі „Просвіти".

Український нарід допоміг колись своїми щедрими лептами Т-ву „Просвіта" у Львові набути величавий двоповерховий трифронтовий дім в самім осередку Львова, в Ринку ч. 10. В нім примістилося Т-во „Просвіта" враз зі своєю бібліотекою, магазинами, переплетнею і канцеляріями та приголубило у себе десяток инших українських товарист і пристанов.

Вечером дня 21. вересня підложила злочинна рука вибуховий матеріял в домі Т-ва. Вибух спричинив в домі велику шкоду. Вивалив стіну, знищив сходову клітку, часть склепіння, ушкодив мури, знищив двері і вікна та висадив усі шиби внутрі камяниці. Обчислені приблизно кошти направи виноситимуть около 5 міліонів марок пол. Загально звісно, що Т-во позбавлене яких небудь субвенцій, таких грошей не має, а направа дому мусить бути переведена сейчас.

І тому головний Виділ порішив одноэгідно на своїм засіданню дня 26. вересня ц. р. звернутися до своїх філій, Читалень, всіх Членів і Прихильників Т-ва з горячою просьбою помогти йому в цім ділі. Можливе це і легке шляхом щедрих жертв на народну ціль.

Головний Виділ переконаний, що не буде ні одної одиниці в краю, яка не булаб свідома ваги „Просвіти" і її дому в самім осередку престольного Львова. Сей дім є не тільки пристановищем великого числа українських товариств і установ, але є репрезентаційним українським домом у Львові, до якого заходить кождий хто прибуде до Львова, до якого в першу чергу заходять всякі наші гості з чужини.

Головний Виділ вірить свято, в силу свідомість українського загалу і в успіх сеї допомоги, яка мусить бути негайна. Зорганізовання збірки в краю „на направу дому „Просвіти" покаже, що український нарід справді культурний і своєї „Просвіти" не дасть знищити ніякій силі.

Львів, дня 27. вересня 1922.

За Головний Виділ Тов-а „Просвіта" у Львові *Д-р Іван Брик* у. голова, *Михайло Галущинський* м. голова, *Степан Шах* секретар.

ІНСТРУКЦІЯ

для збірок „на направу дому „Просвіти":

1) Виділи філій „Просвіти" відносяться сейчас до усіх читалень свойого району, поучать їх про конечність і наглячість помочі і припильнують зібрання збірок.

2) Виділи читалень „Просвіти" зарядять збірки між своїми членами та ухвалять відступити часть своєї готівки на направу дому „Просвіти" у Львові.

3) Усі аматорські кружки при читальнях „Просвіти" відограють найблизшу виставу виключно в користь направи дому „Просвіти".

4) Усі члени матірного Тов-а і його прихильники перешлють від себе датки „на направу дому".

5) Гроші слати негайно, бо роботи почалися і до місяця мусять бути заплачені. Кожда хвиля дорога — на зволікання нема часу.

6) Гроші слати залученими чеками або переказами впрост до Тов-а „Просвіта" у Львові, Ринок, ч. 10. III 1—1

НОВИНКИ.

— **Повідомлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвисшення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Конфіската.** Останнє (23) число „Діла" сконфісковане за деякі місця вступної статті і коментарі до ухвали автономії.

— **Проти вандалізму.** На вирівнання знищень в українських інституціях, спричинених вандальською рукою, вложили в нашій адміністрації: Ол Бабій 1500 мп., Р. Голіян 1500, Леся Голубцева 5000, М. Голубець 5000, Громадянка 5000, Ол. Кузьма 2500, Ів. Рудницький 3000, В. Садовський 5000, М. Струтинський 5000, С. Федорцева 5000, Ф. Федорців 5000 Вол. Целевич 5000, О. К. 5000, Мих. Коссачівна 2000, Волод. Костик 1000, Зеновія Чайковська 500.

— **„Свобода".** Вийшло 3-те число „Свободи". Зміст: Замах на добро українського народу. Просвіта і нарід. В роковини битви під Пилявцями. Програма Української Нар. Труд. Партії. Пояснення до програми. В краю неспокій. По широкім світі. Хто нам поможе? Новинки. „Тане мясо псп їдять". Розрада. Як і два перші числа, підпало конфіскаті й третє. Цікаво, що в першому числі сконфісковано комунікат, який пройшов ціло в „Ділі", а в третьому, місце в програмі трудової партії, де говориться про землі, які має обіймати Українська Держава. До речі — перед двома роками мимо виїмкового стану пройшла програма трудової партії в „Гром. Думці" ціло.

— **Арештовання.** В Березові арештовано Михайла Семчина в підозрінню о приналежність до тайної української організації.

— **Маячення.** Сензаційна „Газета поранна" на велику втіху своїх неперебірчивих читачів і инших кретинів пустила нову „сензацію" під написом „Роздвоєння в українському таборі". Пишеться там, що частина української політичної „генеральції", зложена з якогось Мудрийка (такий персонаж є відомий тільки в однім з оповідань К. Полішука!) і п. Пижанського (зовсім некa!) причасного в політичнім життю!), остро заатакувала „скрайних левіцовцуф" — risum teneatis — іза становища в справі виборів. Особливо тяжко потерпів через цю атаку ред. Федорців і ред. Струтинський, котрі мають вилетіти з „Діла", а кермуюче місце в редакції

має занятй неназваний родич д-ра Щурата. Ціла ця війна повстала ніби тому, що серед частини Українців проявилося змагання за всяку ціну взяти участь у польських виборах. До цеї думки має схилятися д-р Вол. Загайкевич і проф. Грегоолинський (названий невідомо чому: Сиголінскі) з Перемишля. Приступлення комуністів до виборів мало зовсім попсувати всі українські рахунки. Ми подали зміст цих мачинь на доказ, якими неперебірчивими видумками, сплетнями і наклепами годує своїх читачів „Газ. поранна“. Авторови цеї статейки про якесь роздвоєння радимо виспатися, бо в ії певно був пяний, пишучи свої „фільютерні“ стрічки. Не виключене також, що якийсь смішака взяв „на бас“ бистроумного „редактора“ сензацийного органу.

— **Як горять фільварки?** „Gazeta Codzienna“ доносить з Перемишля: В Бучковичках згорів фільварок з цілим інвентарем і збіжем, загальної вартости 100 міліонів мп. Коли служба того фільварку побачивши пожежу почала просити „хлопів“ щоб спішили на ратунок, то „хлопи“ заявили байдуже: „А що нас обходить! То горить панське, нам пані з міста сказали, що двори можуть горіти“. Навіть коли силою примушувано „хлопів“ гасити огонь, то вони не хотіли йти і сміялися. Дійшло до того, що „хлопи“ позамикали керниці, щоби не було чим гасити пожежі“. Дальше ця газетка додає: „Недавно спалили гайдамаки будинок Кішачинського, війта, за те, що стягав данину. Як так піде далі, то ніхто з війтів не відважиться сповнити наказ своєї влади, а польські хлопи не відважуться признаватись до польськости і не підуть до виборів. Поліція повинна арештувати „саботажників“ і не віддавати їх на жертву гайдамаків з під прапору Гонти, Залізняка і митрополита: (Шептицького“).

— **Арештуванням нема кінця.** В Ярославі арештовано студ. Сітовича, в підозрінню о приналежність до якоїсь тайної організації. В Судовій Вишні арештовано трох студентів на донос, що вони перетинали телеграфічні дроти. В Перемишлі арештовано 7 Українців. Арештовання переводиться без найменших доказів вини, на донос якого-небуть провокатора. Коли тому буде кінець?!

— **Чи сповняємо наш обовязок?** „Союз Українських Інвалідів“ відкрив при вул. Валовій ч. 31. спожив чий склеп. Українські Інваліди не хотять бути виключно здачими на ласку жертви; вони хотіть по змозі своїх слабких сил заробляти працею на себе. Та на жаль львівське громадянство не йде на зустріч нашим інвалідам. Наші Господині не уважають за свій обовязок купувати в склепі Інвалідів, де дістануть крам по тій самій ціні, що у чужинців; здається що кожда наша Господиня добре розуміє, що купуючи постійно в Інвалідів дасться їм заробіток, котрий багато більше принесе, ніж місячна жертва сто чи двісті марок. Крам у Інвалідів першої якости і по конкуренційних цінах — отже ніхто не може вимовлятись, що у чужинців дешевше і ліпше. Українські Інваліди не тратять надії, що наші Господині зрозуміють свій обовязок і не будуть дальше купувати у чужинців. Українські Господині нехай подивляться на сусідок і може бодай це навчить їх, що тепер не час набивати кишені чужинців тяжко запрацьованим українським грошем!

— **Д. Анунціо іде до монастиря.** Італійська преса доносить, що відомий поет Габріель д'Анунціо після своїх воєнних подвигів у Фюме, після авантюр фашісто соціялістичних, постановив вступити до монастиря св. Францішка. Клерикальна преса інформує, що Анунціо прийшов до переконання, що деякі його твори і вчинки були безбожні, неморальні і він бажає спокутувати гріхи.

— **„Республіка“ під опікою агентів.** Українська каварня „Республіка“ з хвилею зміни властителя стала місцем цікавих видовищ. Поминаючи, що-раз вибухаючі непорозуміння то управи то знов обслуги з п. Ціммерманном — як найновійший „трік“ занотувати приходиться нам стягнення до каварні постійної варти поліціянтів і агентів для береження ладу і спокою з огляду на страйк кельнерів. П. Цімерманн не оглядаючись на українську публику, звертає увагу лише на інтерес, що й доводить до таких інцідентів, як те, що [illegible] в українській каварні ріже від вуха до вуха „Hej strzelcy wraz nad nami orzeł biały“. Не диво, що українське громадянство не дуже цікавиться власною хатою і радше пересиджує в чужих каварнях, де принайменше не потрібує палення зі стилу і не має постійної опіки поліції і її агентів. — *Свій.*

— **Народний театр Тов. „Українська Бесіда“** починає свої вистави в суботу дня 7. жовтня. В репертуар увійдуть нові пєси, як: „Між двох сил“ В. Винниченка, „Потоп“ Бергера, „Бій метеликів“ Судермана, „Розбійники“ Шіллера, „Віра Мірцева“ Урванцева, „Медуза“ Гоцці, „Страшна помства“ Черкасенка і т. д.

— **Народний театр „Бесіди“ в Коломиї.** В суботу 30. вересня „Продана наречена“. В неділю 1. жовтня „Міс Гобс“.

— **Театр львівської „Просвіти“** під проводом М. Орла-Степняка в салі Тов. ім. Лисенка дає дня 30. вересня виставу „У Гайхан Бея“ В. Самійленка, а дня 1. жовтня „Хмара“, драма Суходольського.

Збірка. В неділю 1. жовтня 1922 відбудеться по всіх церквах у Львові збірка на дохід нашого товариства. В імени звиж тисячки найбідніших українських дітей і молоді, які користають з інституцій товариства, проситься не відмовити і зложити свою жертву. Всі инші товариства проситься тої неділі не збирати. — Львівська філія українського краєв. тов. охорони дітей і опіки над молодю. 788 1—1.

— **Челядників, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 062 2—10

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу“ прислали чеками в мп. в серпни 1922: по 150: П. Коструба, В. Скрентович, В. Гураль, о. І. Сенечко, Т. Корачевський (4 рази), П. Янішевський, о. В Григорчук, Й. Калуський, М. і А. Вовчики, І. Луценко, П. Рзун, В. Возняк (2 рази), о. В. Чорний, о. А. Карпинський, А. Волосянський; по 300: чит. „Просвіти“ Монастириська, М. Вахнюк, о. М. Павлюк, І. Петрицький, І. Грегорович, Константин?.. І. Свистун, І. Сабарай, о. К. Кульчицький, Е. Курило, о. А. Котис, о. Е. Матковський, о. І. Садовський, І. М. Коцюба, о. В. Демянчук, о. Я Мохнацький, В. Гарматій А. Левицька, інж. Бродиєвич; по 400, В. Турко, М. Пилипів; по 500: о. І. Брикович, о. М. Гробенський, І. Мандзюк, чит. „Просвіти“ Коцюбинчики, о. П. Андрейчик, о. Р. Лободич, О. Лісикевич, П. Гайла, Ш. Ліско, В. Бережанський, Ю. Шмериковський, В. Сениця, Ю. і А. Крупські, О. Ляшецька, І. Шерстило, о. І. Залуський, Д. Білик, О. Хмілевський, О. Стефанович, Л. Денисюк, Д. Цмоць, о. В. Утрисько, о. А. Круцько, о. К. Ласійчук, Д. Бучинський, Т. Сениця, І. Горбівна, о. А. Задорожний (2 рази), о. Н. Гентіш, М. Дикевич, М. Геник, о. Р. Ріпецький, М. Кріль, о. І. Мінко, Д. Гуменюк, Н. Тисовський, В. Лазарів, В. Кебадо, о. В. Сухий, Л. Кузьмова, о. Т. Сапрун, Ф. Воднарова, М. Цішірський, М. Туркевич, о. В. Бачинський, Т. Пришляк, Г. Голак, А. Сеньків.

Українське Слово

Книжне і газетне видавництво
Сп. з обм. відп.

	Марок пол.
1. В. Андрієвський: **До характеристики українських правих партій** Ст. 24	140·—
2. **В 60-роковини смерти Т. Шевченка** Стор. 32 . . .	140·—
3. Бандурист. **Жах.** Стор. 32	140·—
4. Б. Лепкий. **Незабутні.** Літературні записи. Стор. 84	280·—
5. **Памяти Ів. Франка.** Ст. 32	140·—
6. В. Андрієвський. **З минулого.** Рік 1917 на Полтавщині. Стор. 158+212 . . .	1000·—
7. **Українська літературна мова й правопис.** Українська Академія Наук. Найголовн. правила укр. правоп. Е. Чикаленко. Про укр. літературну мову. Стор. 52.	210·—
8. Ів. Котляревський. **Енеїда.** Стор. XVI+238	700·—
9. Іван Котляревський. **Наталка Полтавка. Москаль Чарівник і Ода до князя Куракіна.** Стор. 112	420·—
10-12. Дмитро Дорошенко. — **Славянський світ в його минулому й сучасному.** 48 арк. друку. Енциклопедія славянознавства	2100·—
13. Володимир Леонтович. **Спомини утікача.** Стор. 154 .	560·—
14. Іван Герасимович. **Життя й відносини на Радянській Україні.** Стор. 104 .	280·—
15. Д-р Степан Томашівський. **Під колесами історії** Нариси й статті. Стор. 104 . .	350·—
16-17. Олекса Стороженко. — **Твори. Марко Проклятий і инші оповідання** . . .	1400·—
18. **Слово о полку Ігоревім.** Староукраїнська поема з XII. ст. в оригіналі і перекладах. із поясненнями Богдана Лепкого	700·—
19. Тарас Шевченко. **Кобзар.** Стор. XVI+312 великої вісімки в два стовпці. Розкішне іл. вид.	2100·—
20. Т. Шевченко. **Гайдамаки.** Розкішне видання з 8-ма вкладками іл. Стор. 100+VIII. обр.	1260·—
21-22. Тарас Шевченко. **Повісти (Артист, Музика і н.)**	1400·—
23. Тарас Шевченко. **Думки.** Вибір поезій. Стор. 32 16°	70·—
24. **Достойно есть** — Збірка статтей, присвяч. памяти Т. Шевченка. Стор. 24, 16° . .	70·—
25. Осип Федькович. — **Вибір поезій.** Стор. 32, 16°	70·—
26. **Дещо про гроші.** Стор. 24 16°	70·—
27. **Рідне слово.** Збірка новель і оповідань українських авторів. Стор. 290, 8° . . .	1400·—
28. Пант. Куліш. **Твори.** Т. I. **Чорна Рада.** Стор. 240 . .	700·—
29. Пант. Куліш. **Твори.** Т. II **Поезії.**	700·—
30. Володимир Леонтович. **Хроніка родини Гречок** Роман в 6 частинах	350·—
31. І. Герасимович. **Голод на Україні.** (друкується).	

Струни. Антологія української поезії від найдавніщих до нинішних часів:

Том I. **Від найдавніщих часів до Івана Франка.** — Стор. VIII+248, вел. 8° . .	2000·—
Том II. **Від Франка до найновіщих часів.** — Стор. VIII+240, вел. 8°	2000·—

470 4—4

„Ukrainske Slowo"
Buch- u. Zeitungsverlag G.m.b.H.
Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.

Гроші можна вносити в Bank Handlowy w Warszawie, a Konto „Ukrainske Slowo" Buch- u. Zeitungs-Verlag, G. m. b. H., Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11., і просити цей банк, щоб він повідомив нас про одержання на наше конто цих грошей. Вим мусите так саме написати нам про внесення цих грошей до банку.

Присилайте передплату!

„ЕАСТ" збірні оголошення виконує успішно і дешево Станиславів, Асника 1. Львів, Театинська 3.

Балтійсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДКИ.

ДАНЦІҐ-НОВИЙ ЙОРК - - - - - ДАНЦІҐ-ГАЛІФАКС (Канада)
106 долярів (8 дол. за кожду голову) **(106 долярів)**

Централя: Варшава, вул. Маршалковська ч. 116.

Філії: СТАНИСЛАВІВ, вул. Сапіжинська ч. 10.

5 днів через **Океан Атлянтійський.**

Філії: ЛЬВІВ, вул. Косцюшка ч. 5.

Наші найбільші кораблі відходять з Данціґа:
„Літуанія" — 29. вересня.
„Польонія" — 13. жовтня.
„Естонія" — 27. жовтня.

Кождий Рееміґрант і Еміґрант, котрий хоче їхати прямо до Америки і Канади, без переїзду чужими краями, без переїздних віз, без митної ревізії аж до порту, хай їде лишень кораблями Б. А. Л.

Рееміґранти, в котрих є навіть польсько-американські пашпорти неважні, можуть тепер **вертати** до Америки.

Еміґранти до Канади! Не треба ні афідавіту, ні грошей на показ.

Просимо звернутися до наших Контор лично або листовно і Контори уділять Вам **безплатно** найточнійших пояснень.

ЗАМІТКА! Нашим пасажирам переказуємо гроші без доплати від свояків в Америці.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення п'сля міри
в краєвій фабриці білля
ШИМОНА РАДА
Львів, Словацького 2

Зефіри, полотна в найлiпшій якости та по дешевих цінах. 8-10 XXIV.

Перше Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнґартена** Дент.-техніка,
орд. від 9—6 в **Станиславові**, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без гумового підлебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Виривання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

15 проц. доходу на „Голодну Україну".

Накладом Українського Товариства допомоги ем'ґрантам з Великої України у Львові в скорім часі появиться

ВЕЛИКИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НА РІК 1923.

при співучасти видатних сил Соборної України.

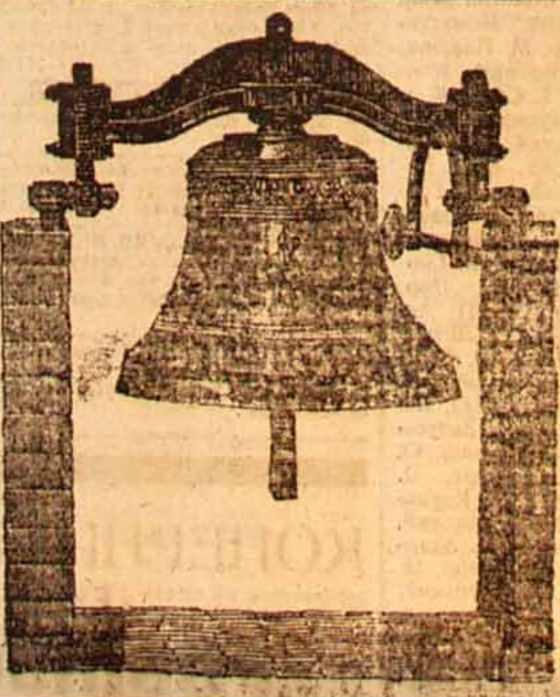
Оголошення фірм, адреси лікарів, адвокатів, нотарів приймається до 15. жовтня ц. р. Ціна оголошень: 1 сторінка 38.000 Мп. 1|2 сторінки 20.000 Мп., 1|4 сторінки 12.000 Мп: 1|3 сторінки 8.000 Мп. Подання адреси 4.000 Мп. Увага: гроші вносяться з гори враз з замовленням. — На співробітництво дали згоду: Доц. Унів. Евген Архипенко, д-р Степан Баран, проф. унів. Леонід Білецький, Микола Вороний, інж. Евген Голіцинський д-р Дмитро Донцов. Володимир Дорошенко, Володимир Гнатюк, адв. Михайло Корчинський, проф. унів. Ростислав Лащенко, Іван Липа, Аполінарій Маршинський, д-р Ярослав Олесницький, проф. унів. Іван Огієнко, інж. Юліян Павликовський, Вол. Самійленко, Вал. Садовський, інж.-арх. Сергій Тимошенко. — Проект окладинки ласкаво погодився виготовити артист-маляр Петро Холодний. Редактори: проф. Л. Білецький і Віктор Завадський. — Адміністрація календаря: Львів, Ринок 43, I. п. 3—?

ВЗУТТЯ

вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірми:
А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Андрольного
473 6-16

КАПУСТУ

в головах, цибулю, чисной і иншу огородовину найрадше ваґоново закупить
643а 5-10
САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
Я. Терпиляка, Залуква-Галич.

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу
достарчає під ґарантією 362 10—20

„Ризниця"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ.
ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10